

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันโลกของเรามีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งไม่ได้แปลว่าโลกมีขนาดเล็กลง แต่เป็นผลของความก้าวหน้าในเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารทางโทรคมนาคม ทำให้เราสามารถรับรู้ถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วขึ้น ระบบการสื่อสารที่เป็นที่รู้จักกันดีในปัจจุบันที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น คือ ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งระบบอินเทอร์เน็ตนี้ถูกนำมาใช้ในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เช่น การค้นหาข้อมูลการสื่อสารข้อมูลผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ และการซื้อขายผ่านเว็บไซต์

อย่างไรก็ตามการซื้อขายของหน่วยงานราชการของไทย (เรียกว่าการจัดซื้อจัดจ้าง) ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการแบบเดิมอยู่ โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างที่มีความซับซ้อนค่อนข้างมาก ซึ่งวิธีการแบบดั้งเดิมนี้มีจุดอ่อนที่สำคัญ เช่น ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในการเตรียมเอกสาร ใช้เวลาในการเดินทางมาเข้าร่วมประกวดราคาค่อนข้างมากถ้าการจราจรติดขัด และอาจจะเกิดคำถามเกี่ยวกับความโปร่งใสในการประกวดราคา

เพื่อลดจุดอ่อนดังกล่าวรัฐบาลไทยจึงได้มีนโยบายให้พัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-procurement) ขึ้น ซึ่งระบบนี้ถูกคาดหวังว่าจะช่วยให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ใช้เวลาน้อยลง ได้พัสดุ (รวมถึงสิ่งปลูกสร้าง) ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม เพิ่มความโปร่งใส สามารถติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานได้ เสียค่าใช้จ่ายน้อยลง และมีการเผยแพร่ข้อมูล / ประกาศแจ้งความประกวดราคากว้างขวางขึ้น อย่างไรก็ตามการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐมาใช้งานมีการ ขยายตัวค่อนข้างช้า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอุปสรรค¹ ต่อการขยายตัวของการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ และในปัจจุบันยังไม่มีการวิจัยใดชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้งานระบบดังกล่าว ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสำรวจความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีประสบการณ์การจัดซื้อจัดจ้างเกี่ยวกับโครงการก่อสร้าง ด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นถึงกับระดับความมีอิทธิพลของแต่ละปัจจัยที่เป็อุปสรรคต่อการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

อุปสรรค¹ หมายถึง การขัดขวางการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

1.2 ปัญหางานวิจัย

จากการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้างพบว่าการขยายตัวค่อนข้างช้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดปัจจัยที่ชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคต่อการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

1.3 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

งานวิจัยนี้มุ่งหมายเพื่อชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นระบบที่เป็นอุปสรรคต่อการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

งานวิจัยนี้มีสมมติฐานว่าระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยทำให้การจัดซื้อจัดจ้างทางภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ครอบคลุมการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ในมุมมองของหน่วยงานของภาครัฐเท่านั้น

1.6 ขั้นตอนการวิจัย

1.6.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และส่งเสริมการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น [1-9]

1.6.2 วางโครงสร้างของปัจจัย โดยอาศัยทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมจากข้อ 1.6.1

1.6.3 ออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจระดับความอิทธิพลของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อการนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

1.6.4 ก่อนนำแบบสอบถามไปสำรวจ ได้ทดสอบแบบสอบถามกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

1.6.5 แจกแบบสอบถามกับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

1.6.6 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยโปรแกรม SPSS เริ่มต้นด้วยทดสอบความน่าเชื่อถือของสเกล แล้วจึงทำการวิเคราะห์เพื่อ

- เปรียบเทียบลำดับความสำคัญของปัจจัย
- ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเพื่อตรวจสอบแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด
- จัดโครงสร้างของปัจจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยเข้าด้วยกัน